(1) రిజర్వేషన్ల పైన దాడిని వ్యతిరేకించండి

వెనుకబడిన వర్గాలకు ఉద్యోగాలలో, కళాశాల సీట్లలో రిజర్వేషన్లను 25% నుండి 44%కి పెంచుతూ రాష్ట్రప్రభుత్వం జారీచేసిన జి. వో. ను హైకోర్టు మొన్నటి సెప్టెంబర్ 5వ తేదిన కొట్టి వేయటంతో రిజర్వేషన్ల నాటకంలో ప్రథమ అంకం పూర్తి అయింది. సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేయబోమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నవసంఘర్షణ సమితి ప్రతినిధులకు హామీ యివ్వటం రెండవ అంకం తెరలేవకుండానే ముగిసింది. మూడవ అంకం ఏమిటో అది చరమాంకం అవుతుందో కాదో అని ప్రజలంతా ఎదురు చూస్తున్నారు. ఈ నాటకం ప్రహసనమా, విషాదాంతమా లేక సామాజిక మార్పులో ఒక ఉదంతమా అనేది ప్రజలందరినీ వేధిస్తున్న ప్రశ్న.

నవసంఘర్షణ సమితి పేరిట రిజర్వేషన్లను వ్యతిరేకిస్తూ ఉద్యమం ప్రారంభం అయినప్పటి నుండి హైకోర్టు తీర్పు ఇచ్చిన నాటిదాకా జరిగిన సంఘటనలు, రేగిన సంవాదాలు, పరిశీలించదగ్గవి. రిజర్వేషన్లను వ్యతిరేకించే వర్గాల అభిప్రాయాలు వాదనలు శరపరంపరగా జనం మీద పడ్డాయి. ప్రభుత్వం పత్రికలు ఇతర ప్రచార సాధనాలు ఇచ్చిన తోడ్పాటు ఫలితంగా ఈ వాదనలు విస్తృతంగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. వెనుకబడ్డ వర్గాలు అసంఘటితంగా ఉండడం వల్ల ఇవతలి వైపు నుండి ప్రతివాదం మాత్రం మృగ్యం అనిపించేటంత తగ్గు స్వరంతో వినవచ్చింది. రిజర్వేషన్ల సమస్యపైన చర్చ- అసలు దాన్ని చర్చ అనదల్చుకుంటే-పూర్తిగా ఏకపక్షంగా సాగింది.

ఈ అసమతుల్యాన్ని సవరించడం మా బాధ్యతగా భావిస్తున్నాం. రిజర్వేషన్ల వ్యతిరేక ఆందోళన లేవదీసిన ఒక్కొక్క ప్రశ్నను వరుసక్రమంలో పరిశీలించి సమాధానం ఇస్తాం. ఈ ప్రయత్నం నుండి మొత్తం సమస్యను అర్థం చేసుకోవడానికి అవసరమైన అవగాహన కూడ ఏర్పడుతుందని ఆశిస్తాం.

1. మొన్నటి జి. వో. తో పెంచిన రిజర్వేషన్లను కలుపుకొని మొత్తం రిజర్వేషన్లు 71%కి చేరుకున్నాయి. ఇవి చాలా ఎక్కువ అని, మొత్తం రిజర్వేషన్లు 50% కంటే ఎక్కువ ఉండడానికి వీలు లేదని జి. వో. ను వ్యతిరేకించే వాళ్లు వాదించారు. మొత్తం అన్ని రిజర్వేషన్లూ కలిపి [illegible] కంటే ఎక్కువ ఉండకుంటే బాగుంటుందని సుప్రీంకోర్టు 1963లో "బాలాజీ కేసు"లో [బాలాజీ వెర్సస్ స్టేట్ ఆఫ్ మైసూర్] అభిప్రాయపడింది. అయితే

చాలామందికి అర్థంకావలసిన విషయం ఏమిటంటే ఒక మామూలు పౌరుడి అభిప్రాయానికి ఏమాత్రం విలువ ఉందో సుప్రీంకోర్టు వెలిబుచ్చిన ఈ అభిప్రాయానికి అమాత్రమే విలువ ఉంది. రిజర్వేషన్లు 50 శాతం కంటే ఎక్కువ ఉండడానికి వీలులేదని శాసించే హక్కు సుప్రీంకోర్టుకులేదు. ఆ అభిప్రాయం క్రింది కోర్టులకు శిరోధార్యం కాదు.

ఉద్యోగాలు విద్య తదితర విషయాలలో కుల, మత లైంగిక వివక్ష చూపడానికి వీలులేదని రాజ్యాంగంలోని 15, 16 అధికరణాలు అంటాయి. ఇవి ప్రాథమిక హక్కులు. అయితే వెనుకబడిన వర్గాలకు రిజర్వేషన్లు గాని ఇతర ప్రత్యేక సౌకర్యాలు గాని కల్పిస్తే అది కుల వివక్ష కాదని, అధికరణాలు 15, 16 లకు వ్యతిరేకంకాదని, రాజ్యాంగమే అంటుంది. ఈ మినహాయింపు 15 (4), 16(4) క్లాజులలో ఉంది. వీటిని ఆధారం చేసుకొని రాజ్యాంగబద్ధంగా రిజర్వేషన్లు కల్పించడం జరుగుతోంది. అయితే రిజర్వేషన్లు 50 శాతం దాటితే అది కులవివక్ష అయిపోతుందని ఈ అధికరణాలు అనడం లేదు, నిజానికి అధికరణం 15[4]లో గాని 16[4]లో గాని రిజర్వేషన్ల పరిమాణం మీదఎటువంటి పరిమితిలేదు. 100 శాతం రిజర్వేషన్లు ఇచ్చినా అది అధికరణాలకు వ్యతిరేకం కాజాలదు. ఏదయినా పరిమితి పెట్టదల్చుకున్నా అది రాజ్యాంగ సవరణ బిల్లు ద్వారా పార్లమెంటు చేయవలసిందే గాని నిర్హేతుకంగా 50 శాతాన్ని మించడానికి వీలులేదని శాసించే అధికారం సుప్రీం కోర్టుకులేదు. సుప్రీంకోర్టుకు లేని ఈ అధికారాన్ని గౌరవించాల్సిన బాధ్యత హైకోర్టులకు లేదు. కోర్టులు శాసనాలు చేయలేవు. రాజ్యాంగాన్ని సవరించలేవు. శాసనాలను వాఖ్యానించటం మాత్రమే కోర్టుల బాధ్యత.

అసలాగుంటే, 50 శాతం పరిమితిని మించి రిజర్వేషన్లు ఉండడానికి వీలులేదని నిర్ణయించడంలో సబబు ఏమిటి ? 50అనే అంకెకు ఉండే ప్రాముఖ్యత ఏమిటి, 49 గాని 51 గాని ఎందుకు కాకూడదు? 70 ఎందుకు కాకూడదు? మన దేశంలో నిరక్షరాస్యుల సంఖ్య జనాభాలో 65 శాతం ఉంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో దరిద్రుల సంఖ్య 65 నుండి 70 శాతం దాకాఉంది. అటువంటప్పుడు అన్ని రకాల రిజర్వేషన్లూ కలిపి 50 శాతం మించరాదన్న ప్రమాణం ఎక్కడి నుంచి పుట్టింది ?

మురళీధరరావు కమీషన్ తన సిఫార్సులను సమర్థించడా నికి ఒక పద్ధతిని ప్రయోగించింది. రాష్ట్ర జనాభాలో వెనుకబడ్డ వర్గాలు 52 శాతం అని మురళీధరరావు. అంచనా వేశాడు అందులో 8 శాతం అగ్రవర్ణాల వారితో నేరుగా పోటీపడగలరని నిర్ణ

యించాడు. కాబట్టి తక్కిన 44 శాతం ప్రజానీకానికి రిజర్వేషన్ల అవసరం ఉందని నిర్ధారించి, వెనుకబడిన వర్గాల రిజర్వేషన్లు 25 శాతం నుండి 44 శాతానికి పెంచాలని సూచించాడు. ఈ వాదనలో ఒక పద్ధతి ఉంది, సబబు ఉంది. "జనాభాలో వెనుకబడిన వర్గాలు ఎంత శాతం ఉంటే అంత రిజర్వేషన్ ఇవ్వవచ్చు. ఇది తప్పని ఎట్లాగంటారు? " అని జస్టిస్ ముర్తజాఫజల్ అలీ ఒక తీర్పు ఇస్తూ అన్నారు.

2. రాష్ట్ర జనాభాలో వెనుకబడిన వర్గాలు 52 శాతం ఉన్నారని మురళీధర రావు వేసిన అంచనా సరయింది కాదని వాదించారు. వెనుకబడ్డ వర్గాలు 35 శాతం కంటే ఎక్కువ లేరని అగ్ర వర్ణాలు అంచనా వేశారు. కోర్టు అంగీకరించింది.

ప్రస్తుతం జనభా లెక్కలు కులం ప్రాతిపదిక మీద తీయడం లేదు. కేవలం షెడ్యూల్డు కులాలు తెగలు అల్ప సంఖ్యాక మతాలు మాత్రమే రికార్డు అవుతున్నాయి. తక్కిన కులాలు ఎంత ఉందీ తెలియదు.

1931లో ఆఖరిసారిగా కులం ప్రాతిపదిక మీద జనాభా లెక్కలు తీయడం జరిగింది. కాబట్టి ఇప్పుడు జనాభాలో వెనుకబడిన వర్గాలు ఎంత శాతం ఉన్నారో తెలుసుకోవాలంటే 1931లో ఎంత ఉండేవారో తెలుసుకొని, దానికి సరయిన సవరణలు చేసి అంచనా వేయాలి. మొన్నటి హైకోర్టు కేసులో ఇరుపక్షాలు ఆ పని చేశారు. అగ్రవర్ణాల వాళ్ళు 1931లో లెక్కలు కట్టేటప్పుడు కాపు అన్న పేరుతో ఉన్న కులాలన్నింటినీ అగ్ర వర్ణాలుగా లెక్కకట్టి అగ్రవర్ణాల జనాభా 35 శాతం ఉన్నదనీ కాబట్టి వెనుకబడిన కులాల జనాభా 33 శాతం ఉన్నదనీ అంచనా వేశారు. అయితే నిజానికి "కాపు" కులాలలో మున్నూరు కాపు, తూర్పు కాపు, ముత్రాసి, గాజుల, బలిజ తదితర కులాలు వెనుక బడ్డకులాలు. ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే అగ్రవర్ణాలు యిచ్చిన లెక్క తప్పని అర్థం అవుతుంది. అంతేకాక, 1931 లెక్కలలో వడ్డెర, ఎరుకల, దొమ్మరి తదితర కులాలను లెక్కకట్టలేదు, ముస్లింలలోనూ క్రిష్టియన్లలోనూ ఉన్న వెనుకబడిన వర్గాలనూ అప్పుడు విడిగా లెక్కపెట్టలేదు. వీళ్ళ జనాభా గూడ చేరిస్తే వెనుక బడిన వర్గాల జనాభా ఇంకా ఎక్కువ అవుతుంది. అంతే కాక, మనదేశంలో సాధారణంగా ధనికులకంటే పేదల జనాభా పెరుగుదల రేటు ఎక్కువగా ఉంది. కాబట్టి 1931లో వెనుకబడిన వర్గాల జనభా శాతం ఎంత ఉన్నదో అంత కంటే ఇప్పుడుఎక్కువ ఉంటుంది. ఇవన్నీ దృష్టిలో ఉంచుకుంటే ఇప్పుడు జనాభాలో వెనుకబడిన వర్గాల జనాభా 60 శాతం దాకా ఉంటుందని

చెప్పవచ్చు. ఈ విషయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోర్టులో వివరించింది. అయినా కోర్టు పట్టించుకోలేదు. ఒక వేళ కోర్టుకు ఇంకా అనుమానం ఉండి ఉంటే జి. ఓ. ను కొట్టి వేయకుండా కులం ప్రాతిపదిక మీద జనాభా లెక్కలు తీసి నివేదిక సమర్పించమని ప్రభుత్వానికి ఆదేశం ఇచ్చి ఉండవలసింది. కోర్టు ఆ పని చేయకుండ తనపాటికి తాను ఒక 'అంచనా' కు వచ్చి జనాభాలో వెనుకబడిన వర్గాలు 35.5 శాతం కంటే ఎక్కువ లేరని ప్రకటించింది. ఎంతో సాంకేతిక నైపుణ్యంతో కూడుకున్న జనాభా లెక్కలను బెంచి మీద కూర్చొన్న ముగ్గురు జడ్జీలు ఎట్లా నిర్ధారించారో అనూహ్యంగా ఉంది.

3. వెనుకబడ్డ వర్గాలకు, షెడ్యూల్డు కులాలకు, తెగలకు రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడం వల్ల అగ్రవర్ణాలకు చెందిన పేదవాళ్లకు ఉద్యోగాలు, కాలేజీ సీట్లు దొరక్కుండా పోతున్నాయని వాదించారు. హైదరాబాద్‌లో ఒక యువకుడు ఇదే సమయంలో ఆత్మహత్య చేసుకోగా అతని ఆత్మహత్యకు రిజర్వేషన్లే కారణం అని ప్రచారం చేశారు. రిజర్వేషన్ సౌకర్యం పొందుతున్న ప్రజానీకం ఉన్మాదిగా ఆ యువకుడిని హత్య చేశారన్నట్లు చాలా అసహ్యమయిన దుష్ప్రచారం చేశారు. ఇది అర్ధరహితమయిన వాదన అని వివరించ నక్కరలేదు. రిజర్వేషన్లు ఉన్న ఉద్యోగాలను తొలగించవు, లేని ఉద్యోగాలను కల్పించవు. ఉన్న ఉద్యోగాలను నిరుద్యోగుల మధ్య ఎట్లా పంచాలో నిర్ణయిస్తాయి. అంతమాత్రమే. మనదేశంలో రెండు కోట్లకు పైగా నమోదయిన నిరుద్యోగులు ఉన్నారనీ, మన రాష్ట్రంలో 25 లక్షల మంది ఉన్నారనీ అధికార గణాంకాలే చెబుతాయి. నమోదు చేసుకొన్న నిరుద్యోగులనూ సంవత్సరంలో నాలుగయిదు నెలలే పనిదొరికే అర్ధ నిరుద్యోగులనూ లెక్కపెడితే ఈ సంఖ్యలు ఎన్నిరెట్లు పెరుగుతాయో. రిజర్వేషన్లు ఈ నిరుద్యోగం సమస్యకు కారణం కాదు. అందరికి ఉద్యోగాలు కల్పించగల ఆర్థిక వ్యవస్థకోసం పోరాడడం సరయిన పని అవుతుంది. అప్పుడే అందరి సమస్యా పరిష్కారం అవుతుంది.

ఇది దీర్ఘకాలిక పరిష్కారం అనుకుంటే కనీసం ప్రభుత్వ రంగ ఉద్యోగాలలో వ్యాప్తి కోసం పోరాడితే బాగుండేది. ప్రభుత్వరంగ ఉద్యోగాలు వ్యాప్తి చెందక పోగా కుదించుకపోతున్నాయి. ఆధునీకరణ పేరిట రిట్రెంచ్‌మెంట్లు పెరిగిపోగా పొదుపు పేరిట రిక్రూట్‌మెంట్ నిలిపివేస్తున్నారు. ఒక వేళ రిక్రూట్‌మెంట్ మీద నిషేధం ఎత్తివేసినా 9000 ఉద్యోగాలు మాత్రం వస్తాయి మన నమోదు అయిన నిరుద్యోగుల సంఖ్య ఏమో 25 లక్షలు. ఇదిగూడ వెంటనే అయ్యేది కాదనుకుంటే అగ్రవర్ణాలలోని పేదవాళ్లు తమకు గూడ ఆర్థిక ప్రాతిపదిక మీద రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని పోరాడవచ్చును. మొన్న పెంచిన రిజర్వేషన్లలో షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యూల్డు తెగలు వెనుకబడ్డ వర్గాల మొత్తం

రిజర్వేషన్లు 71 శాతం అయినాయి. మరొక 20శాతం అగ్రవర్ణాలలోని (ముస్లిం, క్రిస్టియన్ అగ్రవర్ణాలతో సహా) పేదవాళ్లకు ఆర్థిక ప్రాతిపదిక మీద రిజర్వేషన్ కల్పించాలని కోరుకున్నట్లైతే సబబుగా ఉండేది. రాజ్యాంగంలోని ఆదేశిక సూత్రాలలో ఒకటయిన అధికరణం 46 "సమాజంలోని బలహీన వర్గాలకు" ప్రత్యేక రాయితీలు కల్పించే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద పెడుతుంది. దీని క్రింది అగ్రవర్ణాలలోని పేదవాళ్లు గూడ ఒక బలహీన వర్గంగా రాయితీలు పొందవచ్చును. అది ఒక వేళ అధికరణాలు 15, 16లకు వ్యతిరేకం అనుకుంటున్నట్లయితే రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా ఆ పరిస్థితిని సవరించ వచ్చును. అందు కోసం అగ్రవర్ణాలలో పేదవాళ్లు ఉద్యమిస్తే దేశమంతా సమర్థిస్తుంది. వెనుకబడిన వర్గాల మద్దతు తప్పకుండ ఉంటుంది. ఈ పని చేయకుండా రిజర్వేషన్ల మీద దాడి చేయడం వల్ల కులవైషమ్యాలు రెచ్చగొట్టడం, అగ్రవర్ణాల యువకులు సాధించిన ఏకైక ఫలితం.

4. ఈ దాడిలో ప్రధానంగా చేసిన వాదన, రిజర్వేషన్ల వల్ల "ప్రతిభ"కు గుర్తింపు లేకుండా పోతున్నది. రిజర్వేషన్ల మీద కాలేజీ సీట్లూ ఉద్యోగాలూ సంపాదించుకునే వాళ్ళకు "ప్రతిభ" ఉండదనీ, "ప్రతిభ" గల అగ్రవర్ణాల యువకులకు తత్ఫలితంగా సీట్లూ, ఉద్యోగాలూ లేకుండ పోయి దేశం వాళ్ల సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోలేక నష్టపోతుందనీ, వాదించారు. ఈ వాదన ఎక్కడి దాకా పోయిందంటే అగ్రవర్ణాలకు మాత్రమే ప్రతిభ ఉంటుందనీ ఇతరులు చేతకాని వాళ్లనీ స్పష్టంగా ధ్వనించడం మొదలయింది. రిజర్వేషన్లు "ఎయిడ్స్" అంత ప్రమాదకరమైన వ్యాధి అనీ, వెనుకబడిన కులాలలో పుట్టి రిజర్వేషన్ మీద వైద్యులయిన వాళ్లు కాలు తీయమంటే కన్ను తీసేస్తారనీ, ఇంజనీర్లు వంతెనలు కడితే కూలిపోతాయనీ, పోస్టర్లు ప్లేకార్డులు ప్రదర్శించారు. అగ్రవర్ణాల కుల అహంకారం పట్టంగట్టుకొని ఆరు వారాల పాటు నిరాఘాటంగా మన రాష్ట్ర రహదార్లలో ఊరేగింది.

తిట్లకు తిట్లతో సమాధానం చెప్పడం తేలికే. 49 ఏళ్లుగా ఈ దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్న వాళ్లలో అత్యధికులు అగ్రవర్ణాలకు చెందినవాళ్లే. రాజకీయనాయకులే కాదు. పారిశ్రామిక వేత్తలూ వ్యాపారస్తులూ, భూస్వాములూ, వైజ్ఞానికులు, బ్యూరోక్రాట్లు,సాంకేతిక నిపుణులు, యావత్ "భారత భాగ్య విధాతలు" ఎక్కువగా వాళ్లే. 40 ఏళ్లలో వాళ్లు దేశాన్ని ఎక్కడి దాకా తెచ్చారో చూస్తూనే ఉన్నాం. 1947లో జనాభా ఎంత ఉన్నదో ఇప్పుడు దేశంలో దరిద్రుల జనాభా అంతవుంది. అక్కడి దాకా తెచ్చింది వీళ్ల "ప్రతిభ" దేశాన్ని. ఈ "ప్రతిభ" ఇంకింత రాణించకపోతే మించి పోయింది ఏమిటో అర్థంకావడంలేదు. తప్పుడు

వైద్యం వేసే వైద్యుల జాబితా, కూలిపోయే వంతెనలు కట్టే ఇంజనీర్ల కాంట్రాక్టర్ల జాబితా తయారు చేస్తే అందులో అత్యధికులు అగ్రవర్ణాల వాళ్లే అయి ఉంటారనటంలో ఎటువంటి సందేహానికి ఆస్కారం లేదు.

అయితే ఈ విషయాన్ని ఇంకొంచెం లోతుగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. "ప్రతిభ,, ను గురించి మాట్లాడుకున్న వాళ్లు ఆ మాటకు ఇస్తున్న నిర్వచనం ఏమిటి? దానిని కొలవడానికి ఉపయోగిస్తున్న ప్రమాణం ఏమిటి, అనేవి చూడాలి. పత్రిభ అంటే పని చేయడంలో సామర్థ్యం అనీ దానిని కొలిచేది పరీక్షలలో వచ్చే మార్కులనీ వీళ్ల అభిప్రాయం. ఈ రెండు అభిప్రాయాలనూ కొంచెం పరిశీలించాలి.

ఒక వ్యక్తికి కేవలం సామర్థ్యం ఉండటం వల్ల సమాజానికి ఉపయోగం ఏమయినా ఉంటుదా? చాలా సామర్థ్యం ఉన్న వైద్యుడు 100 రూపాయల కన్సల్టేషన్ ఫీజులతో ఫైవ్ స్టార్ వైద్యం చేయవచ్చును. చాలా మంది అదే చేస్తున్నారు గూడ. చాలా సామర్థ్యం గల ఇంజనీయరు అత్యంత ధనికుల కోసం అత్యంత ఆధునిక మయిన బంగళాలు డిజైన్ చేయడంలో తన సామర్థ్యాన్నంతా వినియోగించవచ్చును. చాలా సామర్థ్యం గల వైజ్ఞానికుడు ప్రపంచాన్ని నాశనం చేసే అణ్వాయుధాల తయారీలో తన విజ్ఞానాన్నంతా వినియోగించ వచ్చును. అంతకంటే హేయంగా, వీళ్లు తమ సామర్థ్యాన్నంతా నీతి బాహ్యమయిన పనులలో వినియోగిడిచవచ్చును. స్మగ్లర్లు, లంచగొండ్లూ, దొంగ వ్యాపారస్తులూ కావచ్చును ఇవేవి కాకపోయినా తమ సామర్థ్యాన్ని ఈ దేశ ప్రజల మేలుకోసం వినియోగించాలన్న పట్టింపు లేకుంటే, డిగ్రీ సంపాదించుకోగానే విదేశాలకు వలస పోవచ్చును. నిజానికి అత్యంత "ప్రతిభావంతులు" అయిన విద్యార్థులంతా విదేశాలకే పోతున్నారు. గూడ. వీళ్ల విద్య మీద ఈ దేశ ప్రజలు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఆ ఖర్చు లేకపోతే వీళ్ల "ప్రతిభ" అసలు రాణించేదికాదు. కాని వీళ్లు ప్రజలకు అందుకు మారుగా ఏమీ ఇవ్వకపోగా విదేశాలకు పోతున్నారు.

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే మనిషికి ఉండే విలువలను ప్రస్తావించకుండా ప్రతిభ గురించి సామార్థ్యాన్ని గురించి మాట్లాడడంలో అర్థం లేదు. ప్రజలక్షేమాన్ని కాంక్షించే విలువలు ఉండేవాళ్ల సామర్థ్యం వల్లనే ప్రజలకు మేలు జరుగుతుంది. అదే సామాజికంగా ఉపయోగకరమయిన సామర్థ్యం ఇవ్వాళ బంగారు పతకాలు పొందుతున్న విద్యార్థులందరి లోనూ - అసలు కొందరిలోనయినా - ఈ రకమయిన విలువలు ఉన్నాయా?

రెండవది, మార్కులకూ సామర్థ్యానికి సంబంధం ఎంతమాత్రం ఉంది? ముక్కున పట్టుకుపోయి కాగితం మీద కక్కేసే పరీక్షా విధానం మనది. ఇది సామర్థ్యాన్ని కొలవదు. మహా అయితే జ్ఞాపకశక్తినీ, కంఠస్థం చేయడంలో నైపుణ్యాన్నీ, కొలుస్తుంది. దానివల్ల పనిచేయడంలో సామర్థ్యం వస్తుందన్న భరోసా ఎంతమాత్రంలేదు. పనిపట్ల శ్రద్ధగాని, పనిలో నిమగ్నతగాని వుంటుందని అంతకంటే భరోసా లేదు. ఉద్యోగాలలో నయినా వృత్తులలో నయినా సమర్థవంతంగా పనిచేస్తున్న వాళ్ళకు కాలేజిలో వచ్చిన మార్కులు ఏపాటివో ఎవరయినా పోల్చిచూశారా?

మరొక ప్రశ్న గూడ వేయాలి. ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు „ప్రతిభ" ఉన్నవాళ్ళకే ఇయ్యాలంటున్నారు. ఇది ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలకేనా లేక అన్నిటికి వర్తిస్తుందా? కొడుకుకు ప్రతిభ ఉంటేనే తండ్రి ఆస్తికి వారసుడవుతున్నాడా? ఒక వ్యక్తి చనిపోగానే అతని ఆస్తిని అతని పిల్లలకు కాక ప్రతిభ గలవాళ్ళకు ఇస్తామంటే ఒప్పుకుంటారా? భూమి గల వాళ్ళందరికి పనివ్యవసాయం చేయడంలో ప్రతిభ ఉందా? సేద్యం చేయడంలో ప్రతిభ ఉన్నవాళ్ళకే భూమిని అంతా పంచేస్తామంటే „రిజర్వేషన్-వ్యతిరేక" ఉద్యమదారులు ఒప్పుకుంటారా? యంత్రాలను నడిపించడం చేతకాని యజమాన్లకు ఫ్యాక్టరీలు చెందామనికి వీలులేదు, యంత్రాలు నడిపించడంలో సామర్థ్యంగల కార్మికులకే చెందాలంటే ఒప్పుకుంటారా? ఇక్కడిదాకా పోవద్దు. ఇప్పుడున్న రిజర్వేషన్లు ప్రభుత్వరంగానికి మాత్రమే వర్తిస్తాయి. ప్రభుత్వరంగంలో మాత్రమే ఉద్యోగాలు ఇవ్వడంలో ప్రకటనలు ఇవ్వడం ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ఛేంజ్ నుండి పేర్లు తెచ్చుకోవడం, పరీక్ష లేక ఇంటర్వ్యూ నిర్వహించడం, ఇవన్నీ జరుగుతున్నాయి. ప్రైవేట్ సెక్టార్‌లో అటువంటిదేమిలేదు. యజమాన్యం తనకు ఇష్టమైన వాళ్ళకు ఉద్యోగాలు ఇస్తుంది. ఎక్కువగా బంధు, మిత్రులకు ఇచ్చుకుంటారు. యాజమాన్యం ఎక్కువగా అగ్రవర్ణాల చేతులలో ఉంటుంది. కాబట్టి ఉద్యోగాలు గూడ ఎక్కువగా వారికే పోతాయి. ఇట్లాకాకుండ ప్రైవేట్ సెక్టార్ గూడ ప్రభుత్వ రంగ ప్రమాణాలను అనుసరించాలనీ, 44 శాతం కాకుంటే 25 శాతం రిజర్వేషన్లు ఇవ్వాలనీ ఒప్పుకుంటారా?

చివరి విషయం, అసలు ప్రతిభ ఎక్కడి నుండి వస్తుంది అనేది, „ప్రతిభ" పోతుందని గొంతు చించుకొంటున్న వాళ్ళంతా తమకు చాలా ప్రతిభ ఉందనీ అది తమ "స్వంతం" అనీ స్వార్జితం అనే భావిస్తున్నట్టుంది. „ప్రతిభ" సామాజికమైనది. ఒక వ్యక్తికి గల ప్రతిభ వెనుక 3000 సంవత్సరాల చారిత్రక విజయాలున్నాయి. ఇవాళ

తన మట్టు ఉన్న కోట్లాది ప్రజల శ్రమ ఉంది. అలనాటి చారిత్రిక విజయాలయినా ఈ నాటి శ్రమ ఫలమయినా అందరికీ సమంగా దక్కడం లేదు. కొందరికి ఎక్కువగా, కొందరికి చాలా ఎక్కువగా దక్కుతున్నాయి. కొందరికి ఏమాత్రం దక్కవు. ఈ సంపదనంతా అనుభవించనిదే ఎవ్వరూ "ప్రతిభ" సంపాదించుకోలేరు. అగ్రవర్ణాలకు చెందిన వాళ్ళకు చారిత్రక కారణాలవల్ల మూడు సహస్రాబ్దాల నాగరికత ఫలితాలు ఎక్కువగా అందుబాట్లో ఉంటాయి. వెనుకబడ్డ కులాలకు అంతగా ఉండవు. చదువుకోవడానికి సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి ఆస్తిపరులకు ఉండే అవకాశాలు ఆస్తిహీనులకు ఉండవు. చిన్నప్పుడు మున్సిపల్ స్కూల్లో చదువుకొన్న వాళ్ళకూ కాన్వెంటు స్కూళ్ళలో చదువుకొన్న వాళ్ళకూ ఒకే "ప్రతిభ" ఉండదు. "ప్రతిభ"ను నిర్ణయించడంలో ఆర్థికస్థితిగతులు ప్రధానం అయితే కులం గూడ ఒక ముఖ్య అంశంగా పని చేస్తుంది. తమ ప్రతిభను సంపాదించుకోవడంలో ఇవ్వాల్టి పేద ప్రజలకూ వాళ్ళ తాత ముత్తాతలకూ ఎంతెంతగా ఋణపడి ఉన్నారో మరచిపోయి తమ "ప్రతిభ" అంతా స్వార్జితమే అనుకొని అహంకారంతో విర్రవీగడం సరయిందికాదు. ఈ అహంకారం నవ సంఘర్షణ సమితి ఎంచుకొన్న ఉద్యమ రూపాలలోనే ఉంది. బూట్లు పాలిష్ చేయటం, రోడ్లు ఊడ్వటం, మూటలు మోయటం, ఆయా వృత్తుల పట్ల న్యూనతాభావంతో చేసిన పనులే తప్ప గౌరవంతో కాదు.

పుస్తక విజ్ఞానం సాంస్కృతిక మయినది. పుస్తకాలలో మనం చదువుకొనేది కేవలం కొన్ని విషయాలు కావు. ఒక సంస్కృతిని, భావవాతావరణాన్ని, ప్రాపంచిక దృక్పథాన్ని. వాటిలో అంతర్భాగంగా విషయపరిజ్ఞానాన్ని పొందుతాం. ఈ సంస్కృతి, ప్రధానంగా శతాబ్దాలుగా చలామణి అవుతున్న భారతీయ సంస్కృతి, దానికి కొత్తగా అంకించుకున్న ఆంగ్లేయ సంస్కృతి. అందుకే పుస్తక విద్య నేర్చుకోవడంలో భారతీయ సంస్కృతికి అసలు సిసలు కర్తలూ వారసులూ అయిన బ్రాహ్మణ తదితర అగ్రవర్ణాలకు ఉన్న సౌలభ్యం ఇతరులకు ఉండదు. ఎంత సహజంగా పోటీ పడమన్నా ఇతరులు పోటీ పడలేరు. ఆర్థికంగా సమానులయినప్పటికీ అగ్రవర్ణాలకూ వెనుకబడ్డ కులాలకూ సాంస్కృతిక విషయాలలో ఈ వ్యత్యాసం ఉంటుంది. ఉదాహరణకు ఒక భారతీయుడిని అమెరికాను తీసుకుపోయి స్కూల్లో ప్రవేశపెట్టి స్థానికులతో పోటీపడమంటే పడలేడు. తనదికాని సంస్కృతిలో, తనదికాని భావ వాతావరణంలో, పుస్తక విజ్ఞానం పొందడంలో అతను తెల్లవాళ్ళతో పరితూగలేడు. ఈ విషయాన్ని అక్కడున్న భారతీయులు—ఎక్కువగా అగ్రవర్ణాలకు చెందిన వాళ్ళు—గుర్తించి తమకు ప్రత్యేక రాయితీలు కావాలని గొడవ చేస్తున్నారు. గుజరాత్‌లో రెండేళ్ళ కిత్రం రిజర్వేషన్-వ్యతిరేక ఉద్యమం నడిపి, వెనుకబడ్డ కులాల వాళ్ళు తమతో సమంగా పోటీపడాలి తప్ప రిజర్వేషన్లు అడగడానికి వీలులేదనిగొడవచేసి పెద్ద ఎత్తున హరిజన్, ముస్లిం గృహాల దహనానికి పాల్పడ్డవారు అగ్రవర్ణాలలో ముఖ్యంగా పటేల్ కులస్థులు. అయితే ఇదే పటేల్ కులస్తులు పెద్ద సంఖ్యలో అమెరికాలో స్థిరపడి ఉన్నారు. అక్కడ తమను ఒక అల్పసంఖ్యాక జాతిగా పరిగణించి ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పించాలని పెద్ద ఆందోళన చేస్తున్నారు.

5. రిజర్వేషన్-వ్యతిరేక ఉద్యమకారులు మరొక వాదన తీసుకొస్తున్నారు. రిజర్వేషన్ ఆర్థిక ప్రాతిపదిక మీదనే తప్ప కులం ప్రాతిపదిక మీద ఉండకూడదని, ఏ కులానికి చెందిన వాళ్లయినా పేదవాళ్లు ఒకటేననీ అంటున్నారు. విద్య వంటి సాంస్కృతిక విషయానికి సంబంధించి ఇది సరయిన అవగాహన కాదని పైన చూసాము.

ఈ విషయంలో శాస్త్రీయ భావాలు గల వ్యక్తులకు కూడా చాల గందరగోళం వుంది. కాబట్టి విషయాన్ని వేరే కోణం నుంచి కూడా చూడాలి. సమాజంలో ఉన్నవాళ్లు-లేనివాళ్ళు అనే విభజన ఉందనీ, అదే ప్రధానమనీ, ఇంతమంది పెద్దలు ఇవాళ అకస్మాత్తుగా ఒప్పుకొంటున్నారంటేనే సందేహానికి ఆస్కారం కలుగుతుంది. మరొక సందర్భంలో వర్గాల గురించి వర్గవ్యత్యాసాల గురించి మాట్లాడితే తోకమీద లేచి చిందులు తొక్కే మహానుభావులంతా ఆర్థిక అసమానతే నిజమయిన అసమానత అని సంపాదకీయాలలో, ఉపన్యాసాలలో, కోర్టు సంవాదాలలో పునఃపునరుద్ఘాటిస్తున్నారంటే ఎక్కడో ఏదో కిటుకుందని అనుమానించక తప్పదు.

ఆస్తిపరులయిన వర్గం ఆధిపత్యం వర్గ ఆధిపత్యమేగాని కుల ఆధిపత్యం కాదనేది కూడ వాస్తవమే. అయితే అత్యధికంగా అగ్రవర్ణాలకు చెందిన ఆస్తిపరులు తమ ఆస్తినీ అంతస్తునూ అధికారాన్ని నిలబెట్టుకునేందుకు కులాన్ని ఒక సాధనంగా వాడుకుంటున్నారు. ఇవ్వాళ మన సమాజంలో కులం నిర్వహిస్తున్న ప్రముఖమయిన పాత్రలలో ఇది ఒకటి. సామాజిక వ్యవస్థలో కులం ప్రత్యక్షంగా ప్రధానమయింది కాదు. పరోక్షంగా వర్గ ఆధిపత్యాన్ని నిలబెట్టడంలో, అది ప్రముఖ పాత్ర నిర్వహిస్తుంది. భూమిత గాదాలలోను కూలివాళ్లను అణచివేయడంలోనూ భూస్వాములు తమకులానికి చెందిన మందీ మార్బలాన్ని వాడుకోవడం తెలిసిన సంగతే. అంతేకాక, పెట్టుబడిదారీ భూస్వామ్య వర్గాలకు చెందినవాళ్లు పార్లమెంటు నుండి పంచాయితీ ఎన్నికలలో, వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలలో, గ్రామీణ బ్యాంకులలో, మార్కెటింగ్ సొసైటీలలో, ఇంకా ఎన్ని రాజకీయార్థిక సంస్థలుంటే అన్నింటిలోనూ తమ ప్రాబల్యాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి కులాన్ని ఒక సాధనంగా వాడుకుంటున్నారు. కాంట్రాక్టర్లకు కాంట్రాక్టులు, పెట్టుబడిదార్లకు ప్రభుత్వ రుణాలు, వ్యాపారస్తులకు ఎగుమతి దిగుమతి లైసెన్సులు, బ్రోకర్లకు దళారీతనం చేసే అవకాశాలు, కులాన్ని వాడుకోకుండా రావడంలేదు. ఆర్థిక రాజకీయ రంగాలలో పాలకవర్గ ఆధిపత్యాన్ని నిర్మించడంలో నిలబెట్టడంలో కులం ఈ విధంగా ఒక బలమైన పరికరంగా ఉపయోగపడుతుంది. తండ్రులు తమ కులాన్ని వాడుకొని ఈ విధంగా బలపడబట్టే కొడుకులకు అన్ని అవకాశాలూ సమకూరి "ప్రతిభ" వచ్చింది. ఇవ్వాళ "ప్రతిభ" ను బ్యానర్లకు ఎక్కించి ఊరేగుతున్న యువకుల "ప్రతిభ" కులప్రమేయం లేకుండా ఊడిపడలేదు. వాళ్లతండ్రుల ఆస్తులయినా వ్యాపారాలయినా రాజకీయ ప్రాబల్యమయినా కులాన్ని వాడుకోకుండ పుట్టలేదు. పెరగలేదు.

ఈ విధంగా తాము కులాన్ని నిశ్శంకగా ఒకవైపు వాడుకొంటూ పేదవాళ్ళు మాత్రం ఒక ముష్టి గుమాస్తా ఉద్యోగం సంపాదించడానికి పనికిరాని పట్టాపొందేందుకు డిగ్రీకాలేజిలో సీటు సంపాదించేందుకు కులాన్ని ఒక సాధనంగా వాడుకోవడానికి వీలులేదని వాదించే రెండు నాల్కల వైఖరిని మౌనంగా ఆమోదించడం క్షంతవ్యం కాదు. రిజర్వేషన్లు సమాజాన్ని కులం ప్రాతిపదికమీద చీలుస్తున్నాయనే వాదన ఈ రెండు నాల్కల వైఖరిలో భాగమే. మనదేశం 3,000 సంవత్సరాలుగా కులం ప్రాతిపదిక మీద చీలేవుంది. ఇవ్వాళ ధనికులు ఈచీలికను తమ ప్రయోజనాలకోసం యధేచ్ఛగా వాడుకుంటూనే వున్నారు. పేదలు గూడా వాడుకోవాలని చూసేసరికి ఈ నీతి వాక్యాలు ముందుకొస్తాయి. అంతిమంగా శ్రామికులంతా ఒకటయి పోరాటం చేసి శ్రామిక రాజ్యాన్ని స్థాపించుకోక తప్పదు. ఆ పోరాటంలో అన్ని కులాలకు చెందిన పేదవాళ్ళు ఒకటి కాక తప్పదు. అన్ని కులాలకు చెందిన ఆస్తిపరులూ ఒకటి కాక తప్పదు. "అంతిమంగా" అంటే ఎప్పుడో భవిష్యతులో అనికాదు. ఇప్పుడు మన చుట్టూ ఆ పోరాటం సాగుతూనేవుంది. ఆ పోరాటం ముందుకొచ్చేటప్పటికి, ఆర్థిక అసమానతలే నిజమయిన అసమానతలనీ ఆర్థిక ప్రాతిపదిక మీదనే ప్రజల్ని వర్గీకరించాలనీ ఇప్పుడు ఉపన్యాసిస్తున్న పెద్దలంతా పోలీసులను, మిలటరీనీ పిలిపించమని కేకలేస్తారు. అందులో అగ్రవర్ణాలకు చెందిన నాయకులేకాక, వెనుక బడ్డ వర్గాల నాయకులుగా చలామణీ అవుతున్న వాళ్ళుగూడా వున్నారు.

ఈ రిజర్వేషన్ల గురించి చర్చించుకునేటప్పుడు మనం ఈఅంతిమపరిష్కారాన్నిగురించి మాట్లాడడం లేదు. రిజర్వేషన్ల వల్ల వ్యవస్థమారదు. విప్లవం రాదు. నిరుద్యోగ సమస్యాపరిష్కారంకాదు. ఉన్న ఉద్యోగాలనూ విద్యావకాశాలనూ ఎట్లా పంచుకోవాలి అన్నదే సమస్య. అందులో అసమానతలున్నంత కాలం అసమానులను సమంగా పోటీ పడమనకుండా ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పించడం, వాటిని గౌరవించడం, అవసరం. దీనివల్ల వెనుక బడ్డ వర్గాలలోని ధనికులు మాత్రమే బాగుపడుతున్నారని వాదిస్తున్నారు. మన దేశంలో ప్రస్తుతం ఉన్న వ్యవస్థలో ఏదేనివల్లనయినా ధనికులే బాగుపడతారు. పారిశ్రామిక ప్రగతివల్ల ధనికులే బాగుపడతారు వైజ్ఞానిక పురోగమనం వల్ల ధనికులేబాగుపడతారు. వ్యవసాయంలో హరిత విప్లవం వల్ల ధనికులే బాగుపడతారు. విశ్వవిద్యాలయాలలో ఉన్నత విద్యవల్ల ధనికులే బాగుపడతారు. అయితే వీటినన్నింటిని ధనికుల ప్రగతిగా గాక దేశప్రగతిగా భావించే వాళ్ళకు రిజర్వేషన్ల వల్ల మాత్రం వెనుకబడ్డ ఈ కులాలలో ధనికులే బాగుపడుతున్నారని శ్రీరంగ నీతులు చెప్పే అర్హత లేదు. అంతేకాక, రిజరేషన్లవల్ల కేవలం ధనికులు మాత్రం బాగుపడుతున్నారనేది వాస్తవం గూడ కాదు. తండ్రి పాలేరుగా పనిచేస్తూ, లేక తాటిచెట్టెక్కి కల్లుతీస్తూ కొడుకును రిజర్వేషన్ల పుణ్యాన కాలేజీలో చదివించుకొంటున్న కుటుంబాలు అసంఖ్యాకం కాకున్నా కొన్ని అయితే వున్నాయి.

6. ఇక జరగబోయేది ఏమిటన్నది చివరి సమస్య. హైకోర్టు జి. ఓ. ను కొట్టేసినందుకు బహుశా అందరికంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే ఎక్కువగా సంతోషిస్తుందేమో. ఎన్టీఆర్ కు ఒకవైపు వెనుకబడ్డ వర్గాల సానుభూతి దక్కింది. వేరొక వైపు అగ్రవర్ణాలు హైకోర్టు తీర్పుతో సంతృప్తి చెందారు. జి. ఒ. ను నిజంగా అమలు చేయాలన్న చిత్తశుద్ధి ప్రభుత్వానికి లేదన్న విషయం గత రెండు నెలల కాలంలో పలు విధాల బయటపడింది. జి. ఒ. ను వ్యతిరేకిస్తూ నవ సంఘర్షణ సమితి నడిపిన ఉద్యమాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అసాధారణమైన ఔదార్యంతో సహించింది. ఎన్టీఆర్ అధికారానికి వచ్చిన తరువాత రాజ్యాంగంలోని అధికారం 19 (1) లోని స్వేచ్ఛలను నిరాటంకంగా అనుభవించిన మొట్ట మొదటి ఉద్యమం రిజర్వేషన్ వ్యతిరేక ఉద్యమం. వేరెవ్వరు ఉద్యమాలు, నడిపినా పోలీసులను పెట్టి తలలూ, వీపులూ పగులగొట్టే ప్రభుత్వం ఈ ఆందోళనను, మాత్రం అత్యంత సహనంతో కొనసాగనిచ్చింది. అదే జి. ఒ, ను సమర్థిస్తూ ప్రదర్శనను జరిపిన వెనుకబడిన వర్గాలను మాత్రం లాఠీ చార్జీలకు గురిచేసి తీవ్రంగా కొట్టించింది. హైకోర్టు జి. ఒ. ను రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమని కొట్టేస్తూ తీర్పు ఇచ్చి యివ్వగానే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తనదే గెలుపయినట్లు- నవ సంఘర్షణ ప్రతినిధులను చర్చలకు ఆహ్వానించి, తాను సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలుకు పోబోమని హామీ యిచ్చి చేతులు దులుపేసుకుంది. మామూలుగా ఎవరైనా ఎంత చిన్న విషయము మీద నయినా ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా కోర్టుకు పోతే సుప్రీంకోర్టుకు లాగి గాని ప్రభుత్వం తన ఓటమిని అంగీకరించదు. ఈ ఒక్క విషయంలో మాత్రం తన జి. ఒ. ను హైకోర్టు కొట్టేసినా గూడ ప్రభుత్వం చాలా వినయంగా ఆ తీర్పును శిరసావహిస్తానని ఒప్పుకొంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రిజర్వేషన్ల పెంపుదల విషయంలో నిజాయతీ లేదని అర్థం చేసుకోక పోతే ఈ తల క్రిందులు వ్యవహారం అర్థంకాదు.

ప్రభుత్వం వైఖరి ఇట్లా వుండగా వెనుకబడిన వర్గాల ప్రజలు చాలా అసంఘటితంగా ఉన్నాయి. రిజర్వేషన్ల వ్యతిరేక ఉద్యమకారుల దాడిని ఎదుర్కోలేక పోయారు. దీనికి వాళ్ల వెనుకబాటుతనం ఒక కారణం. నాలుగైదు కులాలు గాక 101 కులాలుగా చీలి ఉండటం ఇంకొక కారణం. కాగా మరొక ముఖ్యమయిన కారణం గూడా వుంది. వెనుకబడిన కులాలకు చెందిన ప్రజలు పెద్ద సంఖ్యలో రిజర్వేషన్లకు మద్దతు నిస్తూ ఉద్యమంలో పాల్గొనాలంటే ఆ ఉద్యమం రిజర్వేషన్ల పరిరక్షణకు పరిమితం అయితే చాలదు. రిజర్వేషన్లు ఆ కులాలలో కొద్ది మంది సమస్యగా చూడబడుతున్నాయి. వెనుకబడ్డ కులాలలో చాల మంది ఉన్నత విద్యను గాని, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలను గాని ఆశించే స్థితిలో కూడా లేరు. వాళ్ళ సమస్యలు వేరే ఉన్నాయి. అన్ని రంగాలలోను వాళ్ల సాంప్రదాయక వృత్తులకూ జీవన విధానానికి మన ఆర్థిక వ్యవస్థ తావు లేకుండా చేస్తుంది. శాలీలు, కమ్మరులు, వడ్రంగులూ తమ వృత్తులు వదలి పరిశ్రమలలో నౌకరీల కోసం దూర ప్రాంతాలకు వలస పోతున్నారు. పారిశ్రామిక

రంగంలో ఆధునీకరణ పేరిట ఉద్యోగావకాశాలు పడిపోయే కొద్ది ఇది కూడా సాధ్యం కావడం లేదు. వలస పోయిన వాళ్లు చాల మంది ఈ మధ్యకాలంలో గ్రామాలకు తిరిగి వస్తున్నారు. సారాయి వంటి మాదక ద్రవ్యాల అమ్మకాన్ని కాంట్రాక్టులకు ఇవ్వడం వల్ల కాంట్రాక్టర్ల గుత్తాధిపత్యం పెరిగి తరతరాలుగా సారాయి కొని అముకుంటున్న పేదప్రజలు జీవనాధారం కోల్పోయారు. సారాయి ధర కూడా విపరీతంగా పెరిగింది. అడవులలో ఊకు తోటలు, గ్రామ పోరంబోకులలో సోషల్ పారెస్ట్రీ పేరిట యూకలిప్టస్ తోటలు పెంచడంతో గొల్లవాళ్లకు గొర్రెలను, మేకలను మేపుకొనడం పెద్ద సమస్య అయిపోయింది. చెరువులలో చేపలు పట్టే హక్కును సహితం కాంట్రాక్టర్లకు వేలం పాటలో యివ్వడంతో మత్స్యకారుల జీవనం దెబ్బతింటుంది. వాళ్లు ఈ మధ్య హైదరాబాద్ లో ఊరేగింపులు తీసి ఎన్. టి. ఆర్. లాఠీ దెబ్బలు రుచి చూసారు సరిగ్గా అదే సమయంలో నవ సంఘర్షణ సమితి వాళ్ళు వెనుకబడ్డ కులాలకు ప్రతిభ లేదని దూషిస్తూ ఎటువంటి నిర్బంధం లేకుండా ఊరేగింపులు తీస్తున్నారు. చాకలి, మంగలి కులాలు సాంప్రదాయక పద్ధతులలో వృత్తి కొనసాగిస్తే గిరాకి చాలక, ఆధునిక లాండ్రీలు, హెయిర్ కటింగ్ సెలూన్లు పెట్టుకోవడానికి పెట్టుబడి దొరకక, ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. వడ్డెర, ఎరుకల, దొమ్మరి మొదలయిన కులాల వాళ్ళు నీతిగా బతికినా వాళ్ళను పోలీసులు వృత్తి దొంగలుగా భావించి తరచుగా అరెస్టు చేసి చిత్రహింసలకు గురిచేస్తుంటారు. ఇక వ్యవసాయరంగంలో వుండే వెనుకబడ్డ వర్గాల సంగతి చెప్పనవసరం లేదు. కనీస వేతన చట్టాలు అమలు చేయక పోవడం, భూసంస్కరణ చట్టాలు అమలు చేయక పోవడం కరువు పనులు సక్రమంగా అమలు చేయక పోవడం, నీటిపారుదల సౌకర్యాలు పెరగక పోవడం. పంట నష్టమయినప్పుడు రుణాలు మాఫీ ఇవ్వకపోవడం, ఇవన్నీ వాళ్ళు నిత్యం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు.

ఇన్నిరకాల సమస్యలున్న ప్రజానీకాన్ని రిజర్వేషన్ల పరిరక్షణ కోసం ముందుకు రమ్మంటే రాకపోవడంలో వింత లేదు. పేద ప్రజలకు ఉండే అన్ని రకాల సమస్యలలో భాగంగా రిజర్వేషన్లను చూపినప్పుడే పేద ప్రజలు కూడా రిజర్వేషన్ల సమస్యను తమ సమస్యలలో భాగంగా చూస్తారు. రిజర్వేషన్ల పరిరక్షణ అనేది ప్రజాస్వామిక ఉద్యమంలో భాగం కావాలి. అది విడిగా ఉన్నంతకాలం విఫలం కాక తప్పదు అది మొత్తం ప్రజాస్వామిక ఉద్యమంలో భాగం అయిన నాడు అగ్రవర్ణాలలోని పేదవాళ్ళు సహితం రిజర్వేషన్లు న్యాయమయినవని ఒప్పుకొంటారు. అయితే ఈ దృక్పథం బిసి సంఘాల నాయకులకు ఎంత వరకు ఆమోదనీయం అవుతుందో అనుమానమే. తమ కులాల వెనుకబాటు తనం పేరు చెప్పుకొని తమ స్వార్థం చూసుకోవడం వాళ్ళకు బాగా అలవాటయింది. కనీసం యువతర మయినా సరి అయిన అవగాహనతో ముందుకొస్తే బలమయిన ఉద్యమాన్ని నడుపగలుగుతాము.

రిజర్వేషన్ల సంరక్షణ వేదిక

FORUM FOR PROTECTION OF RESERVATIONS